

**ЧУДОМИР
ЕДИН КАЗАНЛЪШКИ
„СТРАНДЖА“**

chitanka.info

Стоян Михайлов — наречен поради пълнотата си „Бурето“ — ще да се е родил към 1810–1820 г. Почти нищо не се знае от младините му. Сирак останал, скитал абаджия по Цариград, връщал се, риба прекупувал и препродавал тук; по Влашко тухлар ходил, докато най-после преселва се с цялото си семейство в Браила и остава там докрай. Не ще да е било доброволно преселването му във Влашко, защото единствената му жива още, над 80-годишна дъщеря, Стефана Михайлова — С. Тонева — разправя, че Манеоолу, прочутият чорбаджия на времето, който заради зулумите си бе отвлечан от Бойча войвода (1820–1830), постоянно го е тормозел и искал да му вземе къщата.

— Докара ли риба от Цариград — казва баба Стефана, — Манеоолу ще иде да обади в управлението, че е развалена, и ще му я вземат. Залови ли друга някоя работа, пак ще се яви и ще му попречи; та той, казва, стана причина да се изсели във Влашко, установява се окончателно в Браила и става кръчмар.

Дядо Христо Симеонов-Влаха, жив, още умен старец, е негов кръщелник. „През 1864–1865 г., казва той, кръстник Стоян си дойде в Казанлък и ме взе със себе си, за да му слугувам в дюкяна. Тогава бях 13-14-годишно момче. Кръчмата и гостилницата му беше до черквата «Св. Богородица», на площада в Браила. Две години слугувах там, ама добър човек беше, народен човек. При него се хранеха всичките хайдути на времето. И Стефан Караджа дохождаше често, и поп Харитон и се събираха в отделна стаичка до кръчмата. Там се гласяха, там си трупаха оръжие, дрехи и прескачаха в България. Караджата беше среден човек, 25-30-годишен, плещест и с малка брадичка. Кръчмата беше украсена навред с образи на български царе. Имаше и Крум Страшни, и цар Борис-Михаил, и окованата във вериги България. В кръчмата дохождаше и Пейоолу (брат на покойния книжар Кръстьо Пеев). Той беше сербез човек и го бяха избрали за знаменосец. Уловиха го после ранен и умря на заточение. И свако Иван Жилков, енинецът, от Попхаритоновата чета, идваше в кръчмата да се храни. Чудесен човек беше кръстник Стоян, народен човек беше...“

Дъщеря му Стефана, която живее непосредствено срещу финансовото управление, казва за баща си следното:

„Ний бяхме пет деца: Мария, умряла преди няколко години в Казанлък, Димитраки (починал също в Силистра), Лала^[1], също

умряла, която се учи на шев в Русия и шиеше свещенически одежди. От нея по поръчка на Ана Манеоолува е изработена първата покривка на трона в олтара на новенската черкова и едно знаме с везан лъв за първото училище след Освобождението, което се пази в музея при «Искра», Стефана (майка на Антон, Мария и Пенко Ст. Тоневи) и Михалаки, изчезнал безследно из Румъния. Баща ни беше, казва, от долнята махала. Родяхме се с Киментевците, ама какви ни бяха, не зная. По майчина линия сме от Трявна. Майка ми се казваше Рада, а баба ни оттам беше дошла и от богат род беше. Имала девет дюкяна над реката, ама изгубиха такрилите и други ги завладяха отпосле. Та баща ни, казва, много пъти се замогва и много пъти осиромашава, защото сърцето му беше добро и много помагаше на хората.^[2] Четиридесет хайдути хранеше на гостилницата си. Той им оправяше тескеретата, той им ставаше кефил, кога направят някоя беля — той всичко. Майка ни пък ги лекуваше, кога се разболеят, гледаше ги, а кога да тръгнат за Балкана, на 40 души хайдушки дрехи поръча и с нейни пари ги плати. От тях, от хайдутите, осиромаша баща ни. От тях пропадна. Храни ги, пои ги, някои спяха там и после никой не му плати.

Умря след Руско-турската война, както си седеше на стола. От удар, види се.“

За този голям патриот казанлъчанин се помъчих да събера сведения от други стари хора, но понеже малко е живял тук, никой нищо повече не можа да ми каже. Всеки случай засега и това е задоволително. Из мрака на забвението се показва един светъл образ, един от малкото за времето добри българи, каквито в нашия град рядко са се раждали, поради което още повече се налага да се дирят още данни за биографията му. По една случайност се сдобихме и с портрета на дяда Стояна Михайлов — приличен човек, със сини добродушни очи и „френски“ дрехи.

Не е никак чудно този щедър покровител на българските революционери в Браила да е бил един от живите образи, от които народният поет Вазов е създал знаменития свой Странджа от пиесата „Хъшове“.

(Публикуван във в. „Казанлъшка искра“, XIV, бр. 314 от 30.IX.1937 г.)

---

[1] Лала е била интелигентна жена. Готвила се е да стане калугерка и някои я помнят като послушница в женски манастир. ↑

[2] През време на баташкото клане в града ни изпращат 36 деца сирачета оттам за отгледване. Някои от тези деца са още живи. Те са: Васил Ганчев (Ямука), Димитър Митев (доскорошен разсилен в «Искра»). Тодор Митоолу прибрал едно, Казанджиоолу — друго, от тях е и Атанас Гюров. Едно от тези деца, момиче Пеша, отглежда тук семейството на Стоян Михайлов. То по-късно се оженва за санитарния руски фелдфебел Коскин. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.